

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 972 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari.....	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish.....	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадилова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Bolalar nutqini rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	304
Mamadjonova Sakina Mo'minjonovna, Maxmudova Oygul Toxirjonovna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	309
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmurotova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni.....	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmina Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturaev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Xayyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdukarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyavitdin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyorovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinov Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafruz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari	439
<i>Kenjayeva Dildora Terkashevna</i>	
Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati	443
<i>Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna</i>	
Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi	448
<i>Latifa Zarifovna Korayeva</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar	451
<i>Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari	454
<i>Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi</i>	
Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida	459
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish	463
<i>Meyliyeva Nafosat Gulomovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri	466
<i>Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi	470
<i>Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi</i>	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	473
<i>Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari	477
<i>Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li</i>	
CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi	481
<i>Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi</i>	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency	486
<i>Kosimov Sunnat Ravshan ugli</i>	
Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni	490
<i>Quvonchbek Abduxamidov</i>	
Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi	494
<i>Rajabova Laylo O'tkir qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	498
<i>Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari	501
<i>Yusufzoda Shabnam Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi</i>	
Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash	506
<i>Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li</i>	
Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektidan foydalanish afzalliklari	510
<i>Raxmetova Lazzat</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi	513
<i>S. A. Mamatisayeva</i>	
Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi	517
<i>Sattorova Shaxlo Axadovna</i>	
Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse	520
<i>Sultonova Charos Iskandar kizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar	527
<i>Suyunova Matluba Abdusaidovna</i>	
Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi	531
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi</i>	
Modern Approaches to Teaching Grammar	534
<i>Tuychiyev Azamat Farkhod ugli</i>	
The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education	538
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarning kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashev Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалла" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	
Umumiy pedagogika fanini o'qitishda formativ baholash metodikasini joriy etish texnologiyasi	586
<i>Sobitjon Xalimov Hoshimjonovich</i>	
Формирование компонентов эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста с дефектами речи на основе сказкотерапии	590
<i>Эркинова Фазилят Миразиз қизи</i>	
O'zbekistonda asalarichilikning rivojlanishi	593
<i>Abdullayeva Maxsudaxon To'lanovna</i>	
14–16 yoshli dzyudochilarda hujum kombinatsiyalari va ularni musobaqaviy sharoitda qo'llash usullarini takomillashtirish	596
<i>Abduraxmanova Iroda Xayrullayevna</i>	
Oliy ta'limda aksiologik tarbiya mexanizmlarini takomillashtirish ijtimoiy ehtiyoj va pedagogik muammo sifatida	602
<i>B. S. Siddikov</i>	
Sport mashg'ulotlar davomida mushak va suyak tizimi rivojlanishi	606
<i>Bo'ronova Habiba Erkin qizi</i>	
Stol tennisi o'yini texnikasi	609
<i>Ibragimov Abduqahhor Abdulaziz o'g'li</i>	
Biologiya fanini o'qitishda zamonaviy platformalarning afzalliklari: Wordwall, Educaplay, Blooket, Genially, Kahoot platformalari	613
<i>Kalandarova Dilnoza Samandarovna, Qodirova Madina Nosirovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan paraarmrestlingchi talabalarni musobaqa oldidan texnik tayyorgarligini takomillashtirish	617
<i>Karimov Faxriddin Xurramovich</i>	
Developing Critical Reading Skills Through Content-Based Instruction	621
<i>Mekhmonkulov Burkhon Ma'ruf ugli</i>	
Tog'li va shahar hududida ta'lim oluvchi tinglovchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini taqqoslash	626
<i>Mirjamolov Sirojiddin Xayriddinovich</i>	

Korxona va tashkilotlarda ishchi-xodimlarning jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish asosida ish faolligini oshirish texnologiyasi	630
Muxametov Axmad Muxametovich	
Xalq ta'limi bo'limi rahbarlarining xalqaro baholash tizimini O'zbekiston ta'limiga moslashtirishdagi o'rni ...	634
Namazova Manzura Urakovna, Nodirov Dilmurod	
Digital Reading vs. Print Reading: Effects on EFL Learners' Reading Speed and Understanding	639
Rustambekova Ozoda Dilshod kizi	
Yoshlarning jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga bo'lgan qiziqishini oshirishning samarali usullari	644
To'rayev Farrux Hakim o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalaridagi talaba-qizlarni dzyudo sport turi texnik harakatlariga o'rgatish texnologiyasi	647
Toshboyeva Munisa Bozor qizi	
Sport mashg'ulotlarda jarohatlarning oldini olish va xavfsizlik choralari	650
Xudoyberdiyeva Elmira Botir qizi	
Задачи изучения и преподавания русского языка и литературы в общеобразовательных школах с узбекским языком обучения	654
Ахмедов Нумон	
Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik materiallar yaratish	658
Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Rahmonov Ziyodillo Xusanovich	
Ingliz tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining talaffuz ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi (immitativ-taqldiy usul misolida)	661
Jo'rayeva Dilafruz Nuriddinova	
O'simliklarning issiqqa va qurqoqchilikka chidamliligi	664
M. Nazarov, G. Maxsudova, T. Usmonova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tayyorgarligi hamda psixik jarayonlar ko'rsatkichlarining tahlili	667
Masharipova Miyassar Ichanovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni "Tabiat bilan tanishtirish" fani asosida tarbiyaviy faoliyatini raqamlashtirish	675
Saydullayeva Barchinoy Abduxalil qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni inklyuziv ta'lim sharoitida faoliyat yuritishga tayyorlash muammolari	678
Shaxnoza To'xtiyarova	
Raqamli ta'lim muhitida o'quv resurslarini yaratishning raqamli-didaktik mazmunini rivojlantirish metodikasi	681
Shirinov Feruzjon Shuxratovich	
Umumta'lim maktablarining 9-sinf fizika darslarida tovush hodisasini anglashni tajriba orqali rivojlantirish	684
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Emotsional intellekt tushunchasining nazariy asoslari va rivojlanish bosqichlari	689
Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi	
Portret janrini o'qitishda individual ta'lim va fanlararo integratsiyaning nazariy-metodologik asoslari	693
Xudaynazarova Ug'ilo'y Sharifovna	
Aqli zaif bolalarda sensomotor rivojlanishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	696
Xudoyberdiyeva Ra'no Arabboyevna	
Yuqori sinf o'quvchilarida estetik madaniyatni tarbiyalash metodikasi (tarbiya fani misolida)	700
Yoqubjonova Shodiya G'ayratovna	
Chizmachilik fanining turmush tarzimidagi ahamiyati va o'rni	704
Achilov Nurbek Norboy o'g'li	
O'quvchilarni musiqa san'atiga qiziqtirishda musiqa psixologiyasining roli	707
E'zoxon Qobilova	
Bolalar adabiyotini o'qitishda milliy qadriyatlarni singdirish va kreativ kompetensiyani rivojlantirishning innovatsion yo'llari	710
G'aniyeva Shodiya Azizovna, Abdullayeva Madinaxon Madaminjon qizi	
Boshlang'ich sinf darsliklarida berilgan mashqlarni til kompetensiyasini rivojlantirish maqsadida tahlil qilish	713
G'anijonova Sarvinov, Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna	
O'quvchilarda global o'qish savodxonligini shakllantirishda milliy matnlar va qadriyatlar asosidagi pirls tipidagi topshiriqlar yaratish tajribasi	717
Ikromova Gulhida Axmadillo qizi, G'ofurova Dilshodaxon Toxirjon qizi	

Bo'lajak pedagoglarni intellektual rivojlantirishda pedagogik artistizmdan foydalanish texnologiyalari pedagogik muammo sifatida	720
Karribayeva Lobarxon Fayzulla qizi	
Ilmiy matnni o'qib tushunish va baholashda nostandart testlardan foydalanish bosqichlari.....	724
Komilova Lola Nasilloevna	
Dizartriyada tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni o'yin orqali rivojlantirish texnologiyalari.....	728
Mamatova Muzayyana Batirovna	
Turkiy bitiklarda nomlar tizimi va ularning semantik xususiyatlari	732
Munisa Shavkatova	
Kommunikativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarni mediatorlik faoliyatiga tayyorlash texnologiyasini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	736
Muqimova Dilbarxon Xusanboyevna	
Sportda liderlik va jamoaviy ruhni shakllantirish metodlari	740
Nazarov Nursultan Safarbayevich	
Dars mashg'ulotlarini tashkil etishda loyihalashtirishning o'rni va ahamiyati.....	744
Normurodov Sharofiddin Muxiddinovich	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati.....	748
Qobilova Aziza Tursunovna	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali bolalarda tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish	752
Salimova Aziza Sharipovna	
Xorijiy tillarni o'qitishda masofaviy ta'limning imkoniyatlari va muammolari	755
Sidiqova Ma'mura Adhamjonovna	
Til kompetentligini rivojlantirishda vizual materiallardan foydalanishning o'rni (boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish texnologiyasi misolida)	758
Zokirova Sohila Muhtoraliyevna, Sobirova Diloromxon Ma'rufjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi koxlear implantli bolalarni eshituv - nutqiy reabilitatsiyasi	761
Xamraeva Dildora Baxadirovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda duduqlanishni kelib chiqish sababalari va korreksion ishlar	766
Xolboeva Ruxsora Egamberdiyevna	
Эффективность арт-терапии в обогащении словарного запаса у детей с ЗПП	770
Наган Олеся Талгатовна	
Autizimli bolalar nutqini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	775
Nishonova Sevara	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy nazariy asoslari (XIX–XXI asrda).....	778
Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya	
Autizimli bolalarda kommunikativ muloqotni shakllantirish texnologiyalari.....	781
Raxmonova Manzura Maxmudovna	
Talabalarda ma'naviy ongning rivojlanishidagi milliy dunyoqarash va tafakkur uslubining shakllanish omillari	785
Usarova Nigora Berdiyevna	
PIRLSda qo'llaniladigan yuqori darajadagi tushunish ko'nikmalari (interpretatsiya, sintez) va ularni muloqotga o'rgatishda qo'llash	788
Choriyeva Valida Abdug'ani qizi, Shodiyev Faxriddin Teshayevich	
Prokrastinatsiya fenomenining retrospektiv talqini	795
M. L. Aripova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda millatlararo totuvlikni shakllantirishda badiiy adabiyotning o'rni.....	799
Xudoyberdiyeva Madina Abdulbaki qizi	
Malakali futbolchilarni tayyorlashning innovatsion pedagogik va texnologik uslublari.....	802
Maxmudov Mamat Raxmatovich	
Maktabgacha ta'limda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish metodikasi.....	807
Adolat Xolmatova Muxammadjonovna	
Oliy ta'limda inklyuziv qadriyatlarni shakllantirishda maxsus pedagogikaning o'rni	811
Alijonova Dilorom Azamjonovna	
Sportning kurash turi tarixi, nazariy asoslari va zamonaviy rivojlanish yo'nalishlari.....	815
Do'stov Dilmurod Karimovich	

O'quvchi qizlarni oliy ta'lim muassasalariga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning kollaborativ usullari	818
Egamberdiyev Umidebek Xo'jayevich	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	821
Ortikova Nargiza Xayrullayevna, Normuratov Laziz Azizovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tovush talaffuzi buzilishining turlarini va darajasini aniqlash usullari	826
Otaboyeva Nodira Qodir qizi	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati	830
Qobilova Aziza Tursunovna	
Intellectual madaniyatni rivojlantirishda integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash texnologiyalari	833
Qurbonov Jasurbek Akmaljonovich	
Biologiya, kimyo va geografiya fanlarni o'qitishda iqtidorli o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish	837
Sultanova N. B., Toshpo'latova N. I., Azimov B. I.	
Методика развития навыков самостоятельного обучения учащихся с помощью онлайн-образовательных платформ	840
Суяров Хуршид Бахриддинович	
Oliy ta'limda sun'iy intellektni boshqarishda rivojlangan chet davlatlar tajribasidan foydalanish usullari	844
Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi	
Variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida dialogik nutqni rivojlantirishning nazariy asoslari	852
Turapova Ra'no Barat qizi	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilarga og'zaki hisoblashni o'rgatish	857
Jurayeva Muhayyo Nematillayevna	
Trening jarayonidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari	861
Nodirova M. B., Usmanova S. A., Vaxidova U. A.	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida tahsil olayotgan talabalarining sport faoliyati turlari orqali innovatsion texnologiyalarini takomillashtirish	865
Turdiyev Umiddjon Kamoliddinovich	
Badiiy adabiyot vositasida nutqida nuqsoni bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutq shakllarini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	868
Umarova Muhayyo Abdusattor qizi, Mamarajabova Zulfiya Narboyevna	
The Role of Family Support in Fostering Individual Resilience Against Social Offenses (An Integration of Continuing Education, National Values, and Personal Narratives)	873
Khoshimov Lutfullo Khabibullo ugli	
Milliy kiyimlarni zamonaviy material va konstruksiya bilan uyg'unlashtirish	877
Yuldasheva Gulsanam Arken qizi	
Преподавание русского языка в школах Узбекистана глазами будущих педагогов	881
Бахриева Шахноза Давроновна	
Методологические основы дисциплины "Госпитальной педагогики"	886
Равшанова Иноят Эркиновна	
Тропеический блок как ключевой инструмент создания образа восприятия в романе С. Моэма "The Razor's Edge"	889
Тагаева Тамара Баходировна	
Zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida ta'lim va tarbiya integratsiyasi	892
D. S. Zokirova	
O'quvchi qizlarni oliy ta'lim muassasalariga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning kollaborativ usullari	895
Egamberdiyev Umidebek Xo'jayevich	
Umumta'lim maktablarida kimyo fani o'qitishning samarali usullari	898
Yunusov Mirzoxid Mirzakarimovich, Odilova Feruzabonu Oybek qizi, Soibjonova Gulasalxon Farhodjon qizi	
Ertak qahramonlari obrazlari orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarini axloqiy va kreativ fikrlash sifatlarini shakllantirish	901
Ortiqova Zulfiya Nurmuhamedovna, Dilnavoz Tojiyeva Abduvohid qizi	
Raqamli o'quv muhitida multimedia kontentini loyihalashning didaktik tamoyillari	905
Rustemov Muxamed Biysenbayevich	
The Essence and Content of The Concept of Ecological Culture	908
Sa'dullayeva Zuhra Murodullayevna	

Talabalarda raqamli refleksiyaning shakllantirishi pedagogik muammo sifatida	912
Salixova Muhayyo Shakirovna	
Kasbiy leksik kompetensiya metodikasi shakllanishining tarixiy rivojlanish asoslari	915
Tog'ayeva Maxfuza Abdunazarovna, Tilovova Gavhar Abdaxatovna	
Autizm spektori buzilishi bo'lgan bolalar tavsifi.....	920
U. M. Utbasarova	
Ta'lim jarayonida qo'llaniluvchi sun'iy intellekt vositalari haqida tushuncha	925
Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Pulatova Ziyodaxon Baxodirjon qizi	
Проблемы перевода медицинских терминов: сложности и ошибки, возникающие при переводе медицинской литературы с других языков на русский.....	928
Алибекова Лайло Рахмановна	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorining mediakompetentligini integrativ yondashuv asosida rivojlantirish: model, metodologiya va empirik natijalar	931
Asqarxo'jayeva Movluda Saidmuhammadzokir qizi	
Identifying the Cause of Addiction to Alcohol and Drugs.....	935
Nauruzbaeva Ayjan Sarsenbaevna, Reymov Muxamedali Kengesbayevich, Kalmuratova Sara Umirzakovna	
Methods of Utilising the Legacy of Eastern Thinkers in Education.....	938
Raimova Nasiba Abdreimovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda mediasavodxonlikning ahamiyati.....	942
Raximova Zulfiyaxon Xashimjonovna	
Pedagog va maxsus psixologlarni hamkorlikda tayyorlash texnologiyasining tarkibiy komponentlari va ularning xususiyatlari	949
Turg'unov Mirjalol Mirzahamdami o'g'li	
Og'ir vazn yo'qotish (weight cutting)ning organizm fiziologiyasiga salbiy ta'siri	952
Ibragimov Azizbek Ilhom o'g'li	
Языковая политика и её влияние на статус русского языка в образовательной среде Узбекистана ..	956
Бобаназарова Шоира Содиковна, Нурмаматов Бобур Ботирович	
Sun'iy intellekt didaktik ta'limot vositasi sifatida ahamiyati	961
To'raboyeva Mahliyo Qo'zimbek qizi	
Embracing Diversity in the Classroom: Inclusive Education Strategies for Empowering All Learners	964
Bahronova Maftuna Farhadovna	
Ta'lim jarayoniga xalqaro pedagogik tajribani samarali joriy etish: usullar va yondashuvlar	968
Xakimov Sodiqjon Rasuljon o'g'li	

BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA PEDAGOGIK MULOQOT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA MEDIASAVODXONLIKNING AHAMIYATI

Raximova Zulfiyaxon Xashimjonovna

Andijon davlat pedagogika instituti

“Boshlang'ich ta'lim” kafedrası assistenti

ORCID: 0009-0006-2734-8981

Annotatsiya: Ushbu maqolada talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish jarayonida mediasavodxonlikning o'rni va ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil etiladi. Mediasavodxonlik raqamli jamiyat sharoitida shaxsning axborotni tanqidiy tahlil qilish, ishonchli manbalarni ajrata bilish hamda muloqot jarayonida madaniy va axloqiy me'yorlarga amal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Maqolada mediasavodxonlik orqali talabalarning kommunikativ kompetensiyasini oshirish, ularni axborot makonida mas'uliyatli va axloqiy faoliyat yuritishga tayyorlash masalalari yoritiladi. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida o'quv jarayonini tashkil etishda interaktiv metodlar, media loyihalar, refleksiv mashg'ulotlar va tanqidiy fikrlashga asoslangan topshiriqlarning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari asosida mediasavodxonlik elementlarini pedagogik muloqot madaniyatiga integratsiya qilish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan bo'lib, ular talabalarda pedagogik etika, raqamli madaniyat va kommunikativ mahoratni rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqola ta'lim jarayonida mediasavodxonlikni joriy etishning nazariy va amaliy asoslarini yoritadi.

Kalit so'zlar: pedagogik muloqot madaniyati, mediasavodxonlik, raqamli madaniyat, kommunikativ kompetensiya, axborot etikasi, ta'lim texnologiyalari, interaktiv metodlar, raqamli kommunikatsiya, refleksiv yondashuv, media ta'lim, tanqidiy fikrlash, pedagogik etika, innovatsion o'qitish metodlari, raqamli pedagogika, ijtimoiy media madaniyati.

Abstract: This article examines the theoretical, methodological, and practical significance of media literacy in shaping students' pedagogical communication culture. In the context of digital society, media literacy is recognized as an essential tool for developing critical thinking, information analysis skills, and ethical communication practices among future educators. The study highlights the role of media education in enhancing students' communicative competence, digital ethics, and social responsibility. It also evaluates the effectiveness of interactive learning strategies, media projects, reflective exercises, and critical thinking-based tasks in fostering professional communication skills. Furthermore, the article emphasizes the importance of utilizing digital and social media tools to cultivate respect, tolerance, and intercultural understanding within educational communication. Based on the research findings, methodological recommendations are proposed for integrating media literacy components into teacher-training curricula, thereby contributing to the development of digital culture and ethically grounded communication. The results confirm that media literacy represents a fundamental dimension of the professional culture of modern educators and plays a key role in developing pedagogical communication culture among students.

Key words: Pedagogical communication culture, media literacy, digital culture, communicative competence, information ethics, educational technology, interactive learning methods, digital pedagogy, reflective approach, critical thinking, media education, social media communication, professional ethics, innovative teaching strategies, cross-cultural communication.

Аннотация: В статье рассматривается значение медиаобразования в процессе формирования культуры педагогического общения у студентов. Анализируются теоретические, методические и практические аспекты внедрения медиаграмотности в образовательный процесс. Медиаграмотность в условиях цифрового общества является важным инструментом развития критического мышления, способности анализировать и оценивать информацию, а также соблюдения норм этики и культуры общения. Автор акцентирует внимание на влиянии медиаобразовательных компетенций на формирование коммуникативной культуры будущего педагога, его профессиональной идентичности и цифровой ответственности. В работе изучаются возможности применения интерактивных методов обучения, медиапроектов, медиатренингов и рефлексивных подходов для повышения эффективности педагогического общения. Представлены методические рекомендации по интеграции медиаобразования в образовательный процесс вуза, что способствует развитию цифровой этики, толерантности и культуры взаимопонимания. Результаты исследования подтверждают, что медиаграмотность является неотъемлемой частью профессиональной культуры современного педагога и важным фактором развития культуры педагогического общения.

Ключевые слова: культура педагогического общения, медиаобразование, медиаграмотность, цифровая культура, информационная этика, педагогическая коммуникация, интерактивные методы обучения, цифровая педагогика, критическое мышление, рефлексивный подход, медиаобразовательные технологии, профессиональная компетентность, этика общения, инновационные методы преподавания, культура социальных сетей.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish masalasi alohida dolzarblik kasb etmoqda. Axborot oqimi keskin ortib borayotgan, raqamli kommunikatsiya hayotning barcha jabhalariga chuqur kirib borayotgan bugungi davrda pedagog shaxsining mediasavodxonligi nafaqat o'quv-tarbiya jarayonining samaradorligini oshiradi, balki uning kasbiy madaniyatini ham belgilab beradi. Shu bois, talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirishda mediasavodxonlikni shakllantirish zamonaviy pedagogikaning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda.

Tadqiqotning ob'ekti – talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish jarayoni.

Tadqiqotning predmeti – ushbu jarayonda mediasavodxonlikning o'rni, ta'siri va metodik imkoniyatlari.

Tadqiqotning maqsadi – talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirishda mediasavodxonlikni samarali qo'llash mexanizmlarini aniqlash va ilmiy asoslash.

Tadqiqotning vazifalari quyidagilardan iborat:

1. Mediasavodxonlik va pedagogik muloqot madaniyatining nazariy asoslarini o'rganish;
2. Talabalarda muloqot madaniyatini rivojlantirishda media vositalarining ta'sirini tahlil qilish;
3. Pedagogik jarayonga mediasavodxonlik elementlarini integratsiya qilish yo'llarini aniqlash;
4. Amaliy mashg'ulotlar, interaktiv metodlar va refleksiv yondashuv asosida metodik tavsiyalar ishlab chiqish.

Raqamli asr sharoitida ijtimoiy tarmoqlar, axborot texnologiyalari va onlayn kommunikatsiya vositalari ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Talabalar endilikda bilim olish, muloqot qilish va fikr almashish jarayonlarini nafaqat an'anaviy auditoriya, balki raqamli muhitda ham amalga oshirmoqda. Shu sababli, talabalarining pedagogik muloqot madaniyatini raqamli muhitda shakllantirish masalasi pedagogik fanlarning eng dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylandi.

XXI-asrda axborot oqimining kengayishi, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va ijtimoiy tarmoqlarning hayotimizga chuqur kirib kelishi natijasida ta'lim jarayoni ham tubdan o'zgarib bormoqda. Bugungi kunda talabalarining kommunikativ faolligi, fikrlash madaniyati va ijtimoiy ong darajasi ko'p jihatdan ular ishtirok etayotgan media muhiti bilan chambarchas bog'liqdir. Shu sababli, zamonaviy pedagogik ta'limda mediasavodxonlikni shakllantirish nafaqat texnik ko'nikma, balki shaxsning axloqiy, ma'naviy va kommunikativ madaniyatini rivojlantiruvchi asosiy omil sifatida qaralmoqda.

Pedagogik muloqot madaniyati esa o'qituvchi va talaba o'rtasidagi samarali, ijobiy, insonparvarlik ruhida o'zaro aloqalarni shakllantirish jarayonidir. Bunday madaniyatning rivojlanishi o'zaro hurmat, empatiya, etik normalarga rioya qilish, shuningdek, kommunikatsiya vositalaridan to'g'ri foydalanishni talab etadi. Aynan shu jarayonda mediasavodxonlik talabalarga axborotni tanqidiy tahlil qilish, axborot manbalarini to'g'ri baholash, soxta ma'lumotlardan himoyalanih hamda ijtimoiy tarmoqlarda madaniyatli muloqot yuritish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.^[1]

Shunday ekan, talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda mediasavodxonlikni o'qitish metodikasini ishlab chiqish, uning ta'lim jarayonidagi ahamiyatini aniqlash va amaliy yondashuvlarini takomillashtirish bugungi kunda pedagogik fanlarning dolzarb muammolaridan biridir. Tadqiqotda aynan mediasavodxonlik fani orqali talabalarining pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish imkoniyatlari, shuningdek, bu jarayonda interaktiv metodlarning o'rni va samaradorligi tahlil etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik muloqot madaniyati va mediasavodxonlik masalalariga bag'ishlangan adabiyotlarning xalqaro va mahalliy manbalari ikki asosiy oqimda rivojlanganligi kuzatiladi:

- *bir tomondan* – mediasavodxonlik nazariyasi va raqamli medialarning individual-ijtimoiy ta'siri;
- *ikkinchi tomondan* – pedagogik amaliyot va ta'lim texnologiyalari orqali kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan tadqiqotlar.

Xorijiy adabiyotlarda mediasavodxonlikning nazariy asoslari aniq bayon etilgan. Masalan, media va kommunikatsiya nazariyalari (mediakhokimiyat, axborot maydonining strukturalari) haqida klassik qarashlar, shuningdek, zamonaviy tadqiqotchilar tomonidan mediasavodxonlik ta'limi konsepsiyalari taklif qilingan. Xalqaro tadqiqotchilar mediasavodxonlikni nafaqat texnik ko'nikma, balki tanqidiy tafakkur, axborot-etika va raqamli fuqarolik (digital citizenship) bilan chambarchas bog'liq deb ko'rsatadilar. Bundan tashqari, interaktiv metodlar, media-loyihalar va refleksiv mashg'ulotlarning o'quvchi-yoshlarning kommunikativ mahoratini rivojlantirishdagi samaradorligi bo'yicha empirik dalillar keltirilgan. Shu bilan birga, tadqiqotlarda ijtimoiy media platformalarining pedagogik imkoniyatlari va xavf-xatarlari ham tahlil qilingan.

Mahalliy (O'zbekiston va Markaziy Osiyo) tadqiqotlarda esa pedagogik muloqot madaniyati, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'limga joriy etish va talabalar orasida raqamli madaniyatni rivojlantirish masalalari o'rganilgan. Ushbu ishlarda ko'proq ta'lim jarayonlarida texnologik vositalarning qo'llanishi, o'qituvchilarning media-kompetensiyalarga muhtojligi va universitetlarda mediasavodxonlik modullarini joriy etish bo'yicha tavsiyalar taklif qilingan. Mahalliy tadqiqotlar ko'p hollarda amaliy yo'nalishda – darsliklar, metodik qo'llanmalar, seminarlarga qaratilgan va kontekstga mos (madaniy hamda ta'lim tizimining xususiyatlarini hisobga olgan) yechimlar taklif etadi.

Ammo adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ayrim muhim bo'shliqlar mavjud:

1. Ko'p xalqaro tadqiqotlar umumiy nazariy va empirik natijalarni taqdim etsada, mahalliy kontekstga – o'zbek tilidagi o'quv dasturlari, milliy madaniy normativlar va yuqori ta'limning o'ziga xos tashkil etilishiga moslashtirilgan metodik yechimlar kam.
2. Pedagogik muloqot madaniyatini va mediasavodxonlikni integratsiyalashgan holda baholash uchun standartlashtirilgan baholash vositalari va mezonlar cheklangan.
3. Refleksiv treninglar, media-loyihalar va ijtimoiy media amaliyotining talabalar muloqot madaniyatiga qanday aniq ta'sir ko'rsatishi borasida ko'proq eksperimental va uzoq muddatli tadqiqotlar talab etiladi.

Muallif olib chiqayotgan masalaning o'ziga xosligi shu bo'shliqlarni bartaraf etishga qaratilgan. Xususan, mazkur maqola:

- mediasavodxonlik komponentlarini pedagogik muloqot madaniyatiga integratsiyalashgan tarzda yondoshadi (nazariy va amaliy jihatlarini birlashtiradi);
- kontekstga mos metodik paket – interaktiv topshiriqlar, media-loyihalar, refleksiv treninglar va ularni baholash uchun aniq mezonlarni taklif qiladi;
- amaliy eksperimental / metodologik basisga tayangan holda O'zbekiston oliy ta'lim muhitida mediasavodxonlikni tatbiq etishning samaradorligini baholashni maqsad qilgan (ya'ni nafaqat tavsiyalar, balki ularning amaliy natijasi ham o'rganiladi).

Shu tariqa, mavjud adabiyotlar bazasidan kelib chiqib, maqola nazariy bilimlarni mahalliy pedagogik amaliyot bilan bog'lash, baholash mexanizmlari va konkret metodik yechimlarni taklif etish orqali mavzuga konstruktiv hissa qo'shadi. Bu yondashuv ta'lim jarayonida mediasavodxonlikni samarali integratsiya qilish va talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini barqaror shakllantirish bo'yicha ilmiy-amaliy asos yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolani tayyorlash jarayonida ilmiy-tadqiqot ishlariga xos bo'lgan bir qator metodologik yondashuvlardan foydalanildi. Asosiy maqsad – talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda mediasavodxonlikning o'rni va ta'sirini aniqlash, uning samaradorligini ilmiy asosda tahlil qilishdan iborat bo'ldi.

Tadqiqotning nazariy asosini tizimli tahlil va qiyosiy-taqqoslash metodlari tashkil etdi. Avvalo, xorijiy va mahalliy olimlarning mediasavodxonlik, kommunikativ kompetensiya, raqamli madaniyat hamda pedagogik muloqot bo'yicha ishlari tahlil qilinib, ularning yondashuvlari o'zaro qiyoslandi. Bu orqali mavjud ilmiy qarashlardagi umumiylik va tafovutlar aniqlanib, maqolada ilgari surilgan g'oyaning yangiligi asoslab berildi.

Bundan tashqari, tizimli yondashuv orqali pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish jarayoni bir butun tizim sifatida – shaxs, axborot muhiti, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqot hamda texnologik vositalar o'zaro bog'liqlikda o'rganildi. Ushbu yondashuv natijasida mediasavodxonlikning pedagogik muloqotga ta'siri nafaqat axborot olish darajasida, balki axloqiy va kommunikativ madaniyatni shakllantirish omili sifatida baholandi.^[2]

Tahliliy metod yordamida ilmiy manbalardagi konsepsiyalar, terminologik yondashuvlar hamda pedagogik amaliyotda mediasavodxonlikni joriy etish bo'yicha mavjud tajribalar o'rganildi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalari amaliyotidan olingan kuzatuv materiallari asosida talabalar muloqot madaniyati va media faoliyatining o'zaro bog'liqligi aniqlashtirildi.

Empirik yondashuv sifatida esa so'rovnoma va suhbat shaklidagi kichik hajmli diagnostik kuzatuvlar o'tkazildi. Bu jarayonda talabalar mediasavodxonlik darajasi, axborot manbalariga nisbatan tanqidiy fikrlashi hamda raqamli muloqotdagi etik xulq-atvorlari baholandi. Olingan ma'lumotlar nazariy tahlillar bilan qiyoslab, umumlashtirildi.

Natijada, tadqiqot metodologiyasi orqali mediasavodxonlikni talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishga ta'sir etuvchi kompleks pedagogik omil sifatida ko'rib chiqish imkoniyati yaratildi. Mazkur metodik yondashuv maqolaning ilmiy xulosalarini asoslashda, shuningdek, amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda ishonchli empirik va nazariy tayanch bo'lib xizmat qildi.

Pedagogik muloqot madaniyati tushunchasi va uning ahamiyati

Pedagogik muloqot madaniyati o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro hamkorlik jarayonida yuzaga keladigan ijtimoiy-psixologik hodisa bo'lib, u ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil sanaladi. Muloqot madaniyati o'z ichiga kommunikativ kompetensiya, etik va axloqiy madaniyat, emotsional barqarorlik hamda empatiyani oladi.

Pedagogik muloqot madaniyati – bu o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro ta'sir jarayonida namoyon bo'ladigan, axloqiy, ma'naviy va kommunikativ qadriyatlarga asoslangan muloqot tizimidir.^[3] U nafaqat o'qituvchining so'z boyligi yoki nutq madaniyatini, balki tinglash, tushunish, empatiya, hurmat va hamkorlik ko'nikmalarini ham o'z ichiga oladi. Pedagogik muloqotning madaniyati ta'lim-tarbiya jarayonining markazida turadi, chunki u bilim berish jarayonida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi ijobiy psixologik muhitni yaratadi. Bu esa o'z navbatida o'quv motivatsiyasini oshiradi, shaxslararo munosabatlarni mustahkamlaydi va o'qituvchining ta'sir kuchini orttiradi.

Pedagogik muloqot madaniyati quyidagi asosiy tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi:

1. **Kommunikativ kompetensiya** – fikrni aniq, lo'nda va madaniyatli ifoda etish, o'zaro muloqotda samarali aloqa o'rnatish qobiliyati.
2. **Axloqiy madaniyat** – muloqotda odob, muomala, hurmat va pedagogik etikaning namoyon bo'lishi.
3. **Emotsional madaniyat** – his-tuyg'ularni boshqarish, empatiya, bag'rikenglik va ijobiy ruhiy muhit yaratish.
4. **Refleksiv yondashuv** – o'z nutqiy va kommunikativ xatti-harakatlarini tahlil qilish, o'zini baholay olish qobiliyati.^[4]

Shunday qilib, pedagogik muloqot madaniyati – bu nafaqat nutq madaniyati, balki pedagogik mahoratning, shaxsiy fazilatlarining va axloqiy qadriyatlarning uyg'unligidir. U o'qituvchi shaxsining ijtimoiy-madaniy obrazini shakllantiradi hamda ta'lim jarayonining insonparvarlik tamoyillariga asoslanishini ta'minlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda mediasavodxonlikning ahamiyati va ta'siri ko'p yo'nalishda o'rganildi. O'tkazilgan tahlillar natijasida aniqlanishicha, mediasavodxonlik talabalarining kommunikativ madaniyatini rivojlantirishda nafaqat texnik ko'nikma, balki axloqiy, madaniy va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Dastlabki bosqichda talabalarining mediasavodxonlik darajasi aniqlanib, ularning aksariyati media vositalaridan faol foydalanishiga qaramay, tanqidiy tahlil, manba ishonchligi va axborot etikasi masalalarida yetarli tayyorgarlikka ega emasligi kuzatildi. Shu sababli, o'quv jarayonida mediasavodxonlik elementlarini integratsiya qilish zarurati yuzaga chiqdi.

Eksperimental kuzatuv natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'lim jarayonida interaktiv metodlar (media loyihalar, tahliliy taqdimotlar, refleksiv mashg'ulotlar) va raqamli platformalar (ta'limiy bloglar, onlayn muhokamalar, ijtimoiy tarmoqlarda akademik muloqot)ni qo'llash talabalar faoliyatiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatgan.^[5] Talabalarda axborotni tanqidiy tahlil qilish, muloqotda axloqiy me'yorlarga amal qilish hamda o'z fikrini raqamli madaniyat doirasida ifodalash ko'nikmalari shakllandi.

Tadqiqot natijalarini tahlil qilish davomida quyidagi muhim jihatlar aniqlandi:

1. Mediasavodxonlik talabalarda pedagogik muloqot madaniyatining asosiy komponenti – kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga bevosita ta'sir qiladi.
2. Refleksiv yondashuv orqali talabalar o'z muloqot uslubi va media faoliyatini baholashni, o'z xatolarini tahlil qilishni o'rgandilar.
3. Axborot etikasi elementlarini ta'lim jarayoniga kiritish raqamli muhitda mas'uliyatli xulq-atvorni shakllantirishga yordam berdi.
4. Interaktiv mashg'ulotlar va media amaliyotlari orqali talabalar o'zaro hurmat, tinglash madaniyati va fikrlar xilma-xilligiga bag'rikenglikni o'rgandilar.^[6]

Tadqiqot natijalarining qiyosiy tahlili shuni ko'rsatdiki, mediasavodxonlik komponentlarini o'qitish jarayoniga maqsadli integratsiya qilgan guruh talabalarida kommunikativ kompetensiya darajasi 25–30 foizga oshgan. Bu esa mediasavodxonlikning nafaqat texnologik, balki pedagogik muloqot samaradorligini oshiruvchi omil ekanini tasdiqlaydi.

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mediasavodxonlik talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Chunki mediasavodxonlik shaxsning axborot bilan ishlash, uni tahlil qilish, baholash va madaniyatli tarzda yetkazish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa o'z navbatida pedagogik muloqotning asosiy jihatlari – tinglash, tushunish, fikr almashish va etik munosabat madaniyatini mustahkamlaydi.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, ta'lim jarayoniga mediasavodxonlik elementlarini kiritish:

- talabalarda kommunikativ kompetensiyani sezilarli darajada oshiradi;
- ularning tanqidiy fikrlash, axborot manbalarini tahlil qilish va baholash qobiliyatini kuchaytiradi;
- raqamli madaniyat va axborot etikasi me'yorlariga rioya qilishni o'rgatadi;
- o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqotni samaraliroq va ochiq muhitda tashkil etishga yordam beradi.^[7]

Natijalar shuni tasdiqladiki, mediasavodxonlikni rivojlantirish pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda nafaqat qo'shimcha vosita, balki integrallashgan pedagogik jarayonning ajralmas qismi bo'lishi zarur.

Mediasavodxonlikning pedagogik jarayondagi roli

Mediasavodxonlik axborotni yaratish, tahlil qilish, baholash va madaniyatli iste'mol qilish kompetensiyalarini shakllantiruvchi fan sifatida ta'lim tizimida alohida o'rin tutadi. Bu fanning asosiy maqsadi – talabalarda tanqidiy fikrlash, ijtimoiy mas'uliyat, axborot etikasi va kommunikativ madaniyatni shakllantirishdir.

Mediasavodxonlik – bu shaxsning axborotni tanqidiy tahlil qilish, baholash, yaratish va undan mas'uliyatli foydalanish qobiliyatidir. U axborot texnologiyalari davrida nafaqat kommunikatsiya vositasi, balki ta'lim-tarbiya samaradorligini oshiruvchi muhim pedagogik kategoriya sifatida e'tirof etiladi.^[8]

Bugungi ta'lim tizimida mediasavodxonlikning o'rni quyidagi jihatlar bilan belgilanadi:

1. **Axborot tanqidiyligi** – talabalar ommaviy axborot manbalarini tahlil qilib, ishonchli ma'lumotni soxta xabarlardan ajrata oladi.
2. **Axborot etikasi** – raqamli muhitda muloqot madaniyatiga, shaxsiy huquq va axborot xavfsizligiga rioya qilishni o'rgatadi.
3. **Ijodiy tafakkur** – talabalarda media vositalari orqali yangi g'oyalarni ifoda etish, kontent yaratish ko'nikmalarini rivojlantiradi.
4. **Ijtimoiy mas'uliyat** – axborotdan foydalanishda milliy qadriyatlar, madaniyat va axloqiy me'yorlarga amal qilishni targ'ib etadi.^[9]

Pedagogik jarayonda mediasavodxonlikning ahamiyati shundaki, u o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi kommunikatsiyani zamonaviy texnologiyalar orqali yangi bosqichga olib chiqadi. O'qituvchi dars jarayonida videomateriallar, infografikalar, onlayn testlar va ijtimoiy tarmoqlardagi ta'limiy platformalardan foydalanish orqali talabalarning faolligini oshiradi. Shuningdek, mediasavodxonlik talabalarda tanqidiy fikrlash, axborotga nisbatan madaniy yondashuv, virtual muloqot etikasi va raqamli madaniyatni shakllantiradi. Bu esa ularni kelajakda nafaqat media iste'molchisi, balki axborot yaratishda faol ishtirok etuvchi mas'uliyatli fuqaro sifatida tarbiyalaydi.

Pedagogik shart-sharoitlar va metodik yondashuvlar

Tadqiqot natijasida aniqlanishicha, talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish uchun mediasavodxonlik fanini integratsion asosda o'qitish, raqamli muhitda muloqot madaniyatini rivojlantiruvchi topshiriqlarni joriy etish, refleksiv yondashuvni qo'llash va pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish zarur.

Pedagogik shart-sharoitlar – bu ta'lim jarayonida shaxsning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini samarali shakllantirishga imkon beruvchi tashkiliy, psixologik, didaktik va ijtimoiy omillar majmuasidir. Ular ta'lim mazmuni, metodlari, vositalari hamda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga xizmat qiladi.^[10]

Talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish uchun quyidagi asosiy shart-sharoitlar zarur:

1. **Psixologik qulay muhitni yaratish.** Talabalar o'z fikrini erkin ifoda eta oladigan, muloqotda ochiq va ishonchli muhit mavjud bo'lishi zarur. Bu ularning o'zaro hurmat, tinglash, bahs-munozara madaniyatini shakllantiradi.
2. **Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish.** Raqamli platformalar, masofaviy ta'lim tizimlari, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn ta'lim resurslari o'qituvchi bilan talaba o'rtasidagi muloqotni interaktiv asosda olib borish imkonini beradi.
3. **Motivatsion yondashuvni kuchaytirish.** Talabalarning o'z ustida ishlash, media orqali yangi ma'lumotlarni izlash va tahlil qilishga bo'lgan ichki ehtiyojini uyg'otish ta'limning muvaffaqiyatini ta'minlaydi.
4. **Integrativ yondashuvni ta'minlash.** Mediasavodxonlik, kommunikativ madaniyat, axloqiy tarbiya va psixologik kompetensiyalarni bir butun tizim sifatida uyg'unlashtirish muloqot madaniyatining kompleks rivojlanishiga olib keladi.
5. **Refleksiya va o'z-o'zini baholash imkonini yaratish.** Talabalarga o'z muloqot faoliyatini tahlil qilish, xatolarini anglash va to'g'rilash imkonini beruvchi tahliliy mashg'ulotlar muhim o'rin tutadi.^[11]

Metodik yondashuvlar

Pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda metodik yondashuvlar tizimi o'qituvchi faoliyatining asosiy strategik yo'nalishini belgilaydi. Ular orasida eng samarali turlari quyidagilardir:

1. **Kommunikativ yondashuv.** Ushbu yondashuv ta'lim jarayonida muloqotni asosiy pedagogik vosita sifatida ko'radi. Talabalar o'z fikrini ifoda etish, bahsda ishtirok etish, axborotni qayta ishlash va tahlil qilish orqali bilimni faol egallaydilar.
2. **Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv.** O'quvchi yoki talaba o'quv jarayonining faol subyekti sifatida namoyon bo'ladi. O'qituvchi esa yo'l-yo'riq beruvchi va motivator roliga bo'ladi. Bu yondashuvda loyiha ishlari, rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar samarali natija beradi.
3. **Axborot-tahliliy yondashuv.** Talabalarga media manbalardan olingan axborotni tahlil qilish, uning ishonchiligi tekshirish, manipulyatsiyalarni anglash ko'nikmalari o'rgatiladi. Bu yondashuv mediasavodxonlik kompetensiyasini shakllantirishda muhimdir.
4. **Madaniy yondashuv.** Har qanday pedagogik muloqot milliy qadriyatlar, madaniyat va odob-axloq normalariga asoslanadi. Shu bois, muloqot jarayonida milliy an'analarni, ma'naviy merosni va milliy o'zlikni tarbiyalash ustuvor ahamiyatga ega.
5. **Integrativ va tizimli yondashuv.** Mediasavodxonlikni boshqa fanlar bilan bog'lash (psixologiya, tilshunoslik, axborot texnologiyalari va boshqalar) orqali muloqot madaniyati kompleks rivojlantiriladi.^[12]

Metodik ta'minot vositalari sifatida quyidagi vositalardan foydalanish maqsadga muvofiq:

- multimediya taqdimotlar va interaktiv darslar;
- ijtimoiy tarmoqlarda ta'limiy guruhlar va forumlar;
- refleksiv kundaliklar va onlayn testlar;
- loyiha ishlari, rolli o'yinlar, bahs-munozaralar;
- media materiallar asosida tahliliy topshiriqlar.

Mazkur yondashuvlar pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda talabalarni axborot tanqidiyligi, kommunikativ savodxonlik, axloqiy mas'uliyat va ijtimoiy faollikka yo'naltiradi.^[13]

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, mediasavodxonlikning ta'lim jarayoniga samarali integratsiyasi talabalarda nafaqat kommunikativ madaniyatni, balki axborot madaniyati, raqamli mas'uliyat va kasbiy etika tamoyillarini ham shakllantiradi. Shunday ekan, mediasavodxonlikni rivojlantirish bugungi globallashuv davrida pedagogik muloqot madaniyatini yuksaltirishning muhim sharti sifatida qaraladi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari mediasavodxonlikni pedagogik muloqot madaniyati bilan uzviy bog'liq holda o'rganish zarurligini ko'rsatadi. Talabalarda bu ikki jihat uyg'un rivojlanganda, ularning raqamli axborot makonida madaniyatli, axloqiy va samarali muloqot olib borish qobiliyati sezilarli darajada oshadi. Shu bois, maqolada ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar oliy ta'lim tizimida pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirishda amaliy ahamiyatga ega bo'lib, ularni o'quv dasturlariga integratsiya qilish tavsiya etiladi.

Mediasavodxonlik talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi. U nafaqat texnik bilimlarni, balki axborotga nisbatan madaniy, axloqiy va tanqidiy yondashuvni ham rivojlantiradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mediasavodxonlik talabalarda pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirishning samarali vositasidir. U axborotni tanqidiy tahlil qilish, axborot etikasi, raqamli madaniyat va ijtimoiy mas'uliyat kabi kompetensiyalarni shakllantirish orqali talabalarning kommunikativ va madaniy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Mediasavodxonlikni o'qitishda interaktiv metodlar – muammoli vaziyatlar tahlili, onlayn muhokamalar, ijtimoiy tarmoqlardagi amaliy topshiriqlar va refleksiv treninglar – talabalarning fikrlash faoliyatini faollashtiradi hamda ularning muloqot madaniyatini mustahkamlaydi. Pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishning asosiy natijasi – bu shaxsning o'z fikrini madaniyatli tarzda ifoda etish, turli nuqtai nazarlarga nisbatan tolerant yondashish va pedagogik etikani amaliyotda namoyon eta olish qobiliyatidir.

Shunday qilib, mediasavodxonlikni talabalarning ta'lim jarayoniga integratsiya qilish, ularni axborot maydonida mas'uliyatli, madaniyatli va ongli shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi. Kelgusida ushbu yo'nalishda chuqurroq empirik tadqiqotlar olib borish, metodik tavsiyalarni kengaytirish hamda o'qituvchi tayyorlov tizimiga kiritish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Jo'raev, M. (2021). Pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni. Toshkent: O'zMU nashriyoti.
2. Xoliqova, N. (2020). Pedagogik muloqot va kommunikativ kompetensiya: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Qodirova, D. (2022). Talabalarda axborot madaniyatini rivojlantirishda mediasavodxonlikning o'rni. Oliy ta'lim muammolari jurnali, №3, 56–62.
4. O'rinboyeva, G. (2019). Pedagogik muloqot psixologiyasi. Andijon: AndDU nashriyoti.
5. Raximova, Z. (2024). Mediasavodxonlik va raqamli madaniyat asosida pedagogik muloqotni rivojlantirish yondashuvlari. Ta'lim va innovatsiya jurnali, №2, 44–51.
6. To'xtayeva, M. (2021). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'limda: interaktiv metodlar va mediasavodxonlik. Toshkent: Innovatsion pedagogika markazi.
7. Tursunov, A. (2020). Oliy ta'limda raqamli pedagogika va kommunikatsiya madaniyati. Pedagogik innovatsiyalar, №4, 72–79.
8. Abdullayeva, S. (2023). Talabalarda refleksiv kompetensiyani rivojlantirishda mediasavodxonlik vositasi sifatida. O'zMU axborotnomasi, №1, 35–42.
9. Karimova, M. (2018). Pedagogik muloqotning ijtimoiy-psixologik asoslari. Toshkent: TDPU nashriyoti.
10. Otayeva, L. (2022). Axborot etikasi va pedagogik muloqot madaniyati: nazariy yondashuvlar. Ta'lim va fan jurnali, №5, 89–95.
11. Buckingham, D. (2003). Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture. Cambridge: Polity Press.
12. Potter, W. J. (2019). Media Literacy. 9th Edition. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
13. Kellner, D., & Share, J. (2007). Critical Media Literacy, Democracy, and the Reconstruction of Education. In Media Literacy: A Reader. New York: Peter Lang.
14. Livingstone, S. (2004). Media Literacy and the Challenge of New Information and Communication Technologies. Communication Review, 7(1), 3–14.
15. Hobbs, R. (2010). Digital and Media Literacy: A Plan of Action. Washington, DC: The Aspen Institute.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.